

Badó Attila – Márki Dávid

A bírósági igazgatás modellje Finnországban és Ausztriában¹

Tartalom

I.	Finnország.....	2
	I. Rövid összefoglaló a rendes bíróságok igazgatásáról, a közreműködő személyekről, szervezetekről.....	2
	II. Háttér információk az igazgatás lényegi, vitára okot adó elemeiről.....	2
	II.1. A Finn Bírósági rendszer.....	3
	II.2. Központi igazgatás és Bíróságok közötti kapcsolat.....	6
	II.3. Bírók kinevezése.....	7
II.	Ausztria.....	8
	I. Rövid összefoglaló a rendes bíróságok igazgatásáról, a közreműködő személyekről, szervezetekről.....	8
	II. Háttér információk az igazgatás lényegi, vitára okot adó elemeiről.....	8
	II.1. További igazgatásban résztvevő szervek, személyek.....	9
	II.2. Egyéb bírói önkormányzati szervek.....	10
	II.3. Bírák előléptetése.....	10
	II.4. Fegyelmi eljárás, bírók felelőssége.....	10

---

¹ Készült az Igazságügyi Minisztérium és a 120693 számú „A pártatlanság biztosítása az igazságszolgáltatásban” című OTKA kutatás támogatásával

A bírósági igazgatási rendszereknek Európában alapvetően három modelljét különböztethetjük meg, a minisztériumi, a vegyes, valamint az önkormányzati /önigazgatási modellt. A minisztériumi modell lényege, hogy a bírósági igazgatás céljából nem hoztak létre külön igazgatási tanácsot. Az alábbiakban a bírósági igazgatás rendszerét vizsgáljuk Ausztria és Finnország vonatkozásában.

I. Finnország

I. Rövid összefoglaló a rendes bíróságok igazgatásáról, a közreműködő személyekről, szervezetekről

- Igazságügy Minisztérium:** a bíróságok központi igazgatása az Igazságügyi Minisztérium feladatai közé tartozik. Ezen felül felelős a jogszabályok előkészítéséért, az igazságszolgáltatás rendszerének működtetéséért és az ítéletek végrehajtásáért.
- Igazságügyi Miniszter:** a Bírói Kinevezési Testület javaslata alapján ajánlást tesz a Köztársasági elnök számára a bírói kinevezésre.
- Köztársasági elnök:** A bírákat a Köztársasági elnök nevezi ki az Igazságügyi Miniszter és a Bírói Kinevezési Testület jelölése alapján.
- Bíróság Elnöke:** az elnök feladata, hogy gondoskodik az ügyek gondos és célszerű feldolgozásáról, valamint a törvény egységes alkalmazásáról. Az elnök dönt a bíróság adminisztratív és pénzügyi kérdéseiről, valamint tárgyal az Igazságügyi Minisztériummal a bíróság éves teljesítményének értékeléséről.
- Bíróság főtitkára:** a Fellebbviteli Bíróságokon a Főtitkár készíti elő a költségvetést és felügyeli annak betartását, kapcsolatot tart a nyilvánossággal, képzéseket szervez, előkészíti a plenáris ülés vagy az elnök döntéseit, valamint előkészíti a fellebbviteli bíróságra történő kinevezések véleményezését. Ezen felül a Főtitkár köteles minden olyan feladatot elvégezni, amelyet rábíznak.
- Végrehajtó Bizottság:** foglalkozik a bíróság belső szabályzatával kapcsolatos javaslatokkal, az eredménycélok elérésének ellenőrzésével, a költségvetési javaslatokkal, a személyzet képzési tervével, valamint a bíróság Belső Szabályzatában foglalt egyéb kérdésekkel és az elnök által kijelölt egyéb feladatokkal.
- Bírósági kinevezések:** a bírákat a Köztársasági elnök nevezi ki az Igazságügyi Miniszter ajánlásával, amelyet a Bírói Kinevezési Testület javasol.
- Bírói Kinevezési Testület:** 11 tagból álló testület, amely javaslatot tesz az Igazságügyi Miniszter számára a bírói kinevezésekre. A Testület 3 tagja a bírósági szervezetrendszeren kívüli személy. 1 tag az Ügyvédi Kamara által választott ügyvéd, 1 tag a Főügyész által kijelölt ügyész, valamint 1 tag az Igazságügyi Miniszter által kinevezett jogászprofesszor.

II. Háttér információk az igazgatás lényegi, vitára okot adó elemeiről

Finnország egyike azon kevés európai országoknak, ahol a bírósági igazgatással és a bíróságokat érintő kötelezettségek jelentős része elsősorban az Igazságügyi Minisztérium

feladatai közé tartozik. Általánosságban az Igazságügyi Minisztérium biztosítja a jogrendet, tartja fent a jogrend megőrzéséhez szükséges biztosítékokat és felügyeli a demokráciát, valamint védi a polgárok alapvető jogait.²

A Minisztérium felelős a jogszabályok előkészítéséért, az igazságszolgáltatás rendszerének működtetéséért és az ítéletek végrehajtásáért.

A minisztériumi vagy tisztán külső igazgatási modellt³ gyakran éri kritika a hatalmi ágak átfedése, a bírói függetlenség csorbitása miatt, azonban egy olyan fejlett demokratikus hagyományokkal rendelkező országban, mint Finnország nem jelent tényleges problémát a gyakorlatban.

A bíróságok függetlenségét a Finn Alkotmány biztosítja. A bírókat a Köztársasági elnök nevezi ki.⁴ Az Alkotmány rendelkezései értelmében mindenkinek joga van arra, hogy jogait és kötelességeit érintő határozatot a bíróság vagy más független igazságszolgáltatási szerv vizsgálja felül. A Finn Alkotmány tartalmazza a tisztességes eljárás alapvető követelményeit és a jó kormányzás garanciáit. Ezek közül a legjelentősebb garanciák az eljárások nyilvánossága, a meghallgatáshoz való jog, a határozatok indokolási kötelezettsége, valamint a fellebbezéshez való jog.⁵

II.1. A Finn Bírósági rendszer

A bírósági rendszer struktúrájának alapjait az Alkotmány tartalmazza.⁶ Az Alkotmány értelmében az általános bírósági rendszer a Legfelsőbb Bíróságból, a Fellebbviteli Bíróságokból és a Kerületi Bíróságokból áll. A közigazgatási bírósági rendszer a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságból, és a Regionális Közigazgatási Bíróságokból áll. Az Alkotmány lehetőséget biztosít meghatározott, speciális ügycsoportra vonatkozó különbíróságok felállítására is. A különbíróság felállítására vonatkozó rendelkezéseket a Parlament által hozott törvénynek kell tartalmaznia. Ezzel szemben az Alkotmány a rendkívüli bíróságok felállítását tiltja.

Finnországban háromlépcsős bírósági rendszer működik. Az általános bírósági rendszerbe tartozó bíróságok hatásköre a polgári jogvitákra és a büntetőügyekre terjed ki, valamint minden olyan ügyre, amit törvény kifejezetten nem utal más szerv hatáskörébe. A közigazgatási bíróságok a közjogi-magánjogi kapcsolatokból eredő konfliktusokkal foglalkoznak. A speciális különbíróságok – Piaci Bíróság, Munkaügyi Bíróság, Biztosítási Bíróság – meghatározott hatáskörrel rendelkeznek és csak a kifejezetten rájuk ruházott ügyekben járhatnak el.

II.1.1. Kerületi Bíróságok

Az elsőfokú bíróságok egységesítési folyamatát az 1990-es évek elején kezdték meg, amikor a korábbi 25 városi és 71 körzeti bíróság helyett 70 kerületi bíróságot hoztak létre. Az

---

²A jogállamiságot fókuszba helyező Finnország – ahol a bírósági rendszert az Igazságügyi miniszter irányítja és nincs országos szinten bírói, illetve igazságszolgáltatási tanács: <https://birosag.hu/hirek/kategoria/birosagok-nagyvilagban/jogallamisagot-fokuszba-helyezo-finnorszag-ahol-birosagi>

³B Attila: Az igazságszolgáltató hatalom alkotmányos helyzetének és egyes alapelveinek összehasonlító vizsgálata. In: T Judit – L Krisztián (szerk.): Összehasonlító alkotmányjog. Budapest, Complex, 2006. 176.

⁴Alkotmány 102. cikk

⁵Alkotmány 21. cikk

⁶Alkotmány 98. cikk (1) bekezdés

egységesítési folyamatnak köszönhetően 2006 őszére 58-ra, majd 2010-re 50 -re csökkent az elsőfokon eljáró kerületi bíróságok száma.

Minden Kerületi Bíróság élén vezető bíró áll, aki az igazságszolgáltatási feladatok mellett bírósági elnöki feladatokat is ellát. Az elnökön felül a kerületi bíróságokon ügynevezett Junior bírók dolgoznak, akik kevésbé komplex polgári és büntetőügyeken dolgoznak, valamint azon bírák, akik egyéves gyakorlati idejüket töltik. Ezen felül a kerületi bíróságokon ülnökök és szakértők is dolgoznak meghatározott ügycsoportok esetén. Szakértőket vesz igénybe a kerületi bíróság földjogi kérdésekben, szabadalmi kérdésekben, valamint katonai ügyekben.⁷

Kerületi bíróság igazgatása:

A vezető bíró, a bíróság elnöke. A bírósági munka szervezésének részletszabályait az elnök által jóváhagyott Belső Szabályzat tartalmazza. Az elnök feladata, hogy gondoskodjon az ügyek gondos és célszerű feldolgozásáról, valamint a törvény egységes alkalmazásáról. Az elnök dönt a bíróság adminisztratív és pénzügyi kérdéseiről, valamint tárgyal az Igazságügyi Minisztériummal a bíróság éves teljesítményének értékeléséről.

Végrehajtó Bizottság: a Kerületi Bíróságok rendelkeznek Végrehajtó Bizottsággal, amely egy nem döntéshozó / ítélező testület, hanem az adminisztratív és pénzügyi döntések előkészítésében, valamint a döntéshozatalhoz szükséges adatok és információk összegyűjtésében vesznek részt.⁸

A négy legnagyobb Kerületi Bíróság (Helsinki, Tampere, Oulu, Truku) rendelkezik adminisztratív feladatokért felelős igazgatóval is.⁹ Az adminisztratív feladatokért felelős igazgatók feladat- és hatásköre a bíróságok belső szabályzatainak köszönhetően eltérő lehet. Általánosságban azonban elmondható, hogy feladataik a bíróságok általános, pénzügyi és személyügyi managementjére terjed ki. A legnagyobb kerületi bíróságok osztályokra oszlanak, amely osztályokat az erre kinevezett kerületi bírák vezetnek. Feladataikat a bíróság belső szabályzata határozza meg.

II.1.2. Fellebbviteli Bíróságok

Finnországban jelenleg 5 Fellebbviteli Bíróság van (Turku, Vaasa, Helsinki, Kuopio, Rovaniemi). A Fellebbviteli Bíróságok másodfokú bíróságok, a kerületi bíróságok határozataival szemben bejelentett fellebbezéseket és panaszokat bírálják el.¹⁰

A Fellebbviteli bíróságokat ezen felül adminisztratív köteleességek is terhelik. Felügyelik az alájuk tartozó kerületi bíróságok működését és szükség esetén intézkednek a hiányosságok orvoslása érdekében, valamint jogosultak jogalkotás kezdeményezésére is.

A Fellebbviteli Bíróság élén az elnök áll. A fellebbviteli bíróságok tagjai továbbá az ügynevezett „bírálok” akik a döntéshozatal előkészítésében vesznek részt. A fellebbviteli

---

⁷ Sami Sarvilinna: Court Administration in Finland, Stockholm Institute for Scandinavian Law 1957-2010. 592.
<https://www.scandinavianlaw.se/pdf/51-28.pdf>

⁸ Uo.

⁹ <https://oikeus.fi/en/index/oikeuslaitos.html>

¹⁰ <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/hovioikeudet/en/index.html>

bíróságokon az eljárásban ülnökök nem vesznek részt, azonban meghatározott ügyekben szakértőket foglalkoztatnak.

Fellebbviteli bíróság Igazgatása:

A kerületi bíróságokhoz hasonlóan a fellebbviteli bíróságokon is az elnök felelős a bíróság teljesítményéért és az elnök folytat tárgyalásokat az Igazságügyi Minisztériummal a bíróság éves teljesítményének értékelése során.

A Fellebbviteli Bíróságok belső szabályzatát a személyzeti csoportok meghallgatása után az elnök hagyja jóvá. Az elnök figyeli és fejleszti a bíróság operatív kapacitását és felügyeli a teljesítmény-célok elérését. Felügyeli a jogszabályok alkalmazásának és értelmezésének egységességét, meghatározza a bíróság teljesítménycéljait, meghatározza az ügyek elosztásának kritériumait. Dönt a bírák osztályokhoz rendeléséről, valamint felügyeli az illetékessége alá tartozó kerületi bíróságok munkáját.¹¹

A Fellebbviteli Bíróságokon az adminisztratív feladatok ellátására főtitkár (Secretary General) működik. Ha a bíróság Belső Szabályzata másként nem rendelkezik a Főtitkár készíti elő a költségvetést és felügyeli annak betartását, kapcsolatot tart a nyilvánossággal, képzéseket szervez, előkészíti a plenáris ülés vagy az elnök döntéseit, valamint előkészíti a fellebbviteli bíróságra történő kinevezések véleményezését. Ezen felül a Főtitkár köteles minden olyan feladatot elvégezni, amelyet rábíznak.

A Fellebbviteli bíróságok működésének irányításában és fejlesztésében az elnököt a Végrehajtó Bizottság segíti, amelynek elnöke a Bíróság elnöke, tagjai pedig bírák és a főtitkár. A Végrehajtó Bizottság foglalkozik a bíróság belső szabályzatával kapcsolatos javaslatokkal, az eredménycélok elérésének ellenőrzésével, a költségvetési javaslatokkal, a személyzet képzési tervével, valamint a bíróság Belső Szabályzatában foglalt egyéb kérdésekkel és az elnök által kijelölt egyéb feladatokkal.

II.1.3. Legfelsőbb Bíróság

A Legfelsőbb Bíróság fő feladata az Alkotmány értelmében az igazságszolgáltatás harmadfokon polgári és büntető ügyekben, valamint felügyeli a bírák és a végrehajtó hatóságok munkáját. A Legfelsőbb Bíróság rendelkezik kifejezett feladat- és hatáskörökkel a bírósági igazgatás területén, főként a bírói kinevezésekkel kapcsolatosan.¹²

A Legfelsőbb Bíróság jogosult jogalkotást kezdeményezni.¹³ A Legfelsőbb Bíróság hatáskörrel rendelkezik annak eldöntésére, hogy egy adott eset a közigazgatási bíróságok, különbíróságok vagy más közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik-e, és jogosult dönteni a területi illetékességgel kapcsolatban felmerült vitákban.

Legfelsőbb bíróság Igazgatása:

A Legfelsőbb Bíróság élén az elnök áll, aki egyszemélyben felelős a Bíróság teljesítménycéljainak eléréséért. A Legfelsőbb Bíróság Belső Szabályzatát a Plenáris ülés fogadja el. Bár az elnök meglehetősen fontos pozícióval rendelkezik, akárcsak az elnökből és a

---

¹¹ SARVILINNA 594.

¹² 680/2016 Supreme Court Act 2-3. cikk

¹³ Alkotmány 99. cikk (2) bekezdés

bírókból álló Plenáris ülés, amely számos feladat- és hatáskörrel rendelkezik a Bíróság igazgatásával kapcsolatban.¹⁴

A Plenáris Ülés többek között döntéseket hoz és véleményeket fogalmaz meg jogalkotási kezdeményezésekről, belső szabályzatokkal kapcsolatos kérdésekről, a Bíróság költségvetéséről, fegyelmi kérdésekről amennyiben arról az elnök vagy más bírósági tisztviselő nem dönt saját hatáskörében.

II.2. Központi igazgatás és Bíróságok közötti kapcsolat

Az Igazságügyi Minisztérium 2005-ös átalakításával, átszervezésével a Bírósági Igazgatóság is átszervezésre került. Jelenleg 6 egységre oszlik.¹⁵

1. Jogalkotási és Stratégiai Osztály
2. Bírósági Igazgatási Egység
3. Jogsegélyszolgálati Egység
4. Végrehajtási Igazgatóság
5. Képzési Osztály
6. Pénzügyi és Személyügyi Osztály

II.2.1. Jogalkotási és Stratégiai Osztály

Részt vesz az igazságügyi ágazatra vonatkozó középtávú stratégia tervek kidolgozásában, valamint a bírósági rendszerrel kapcsolatos jogszabályok előkészítésében. Azonban az eljárási jogszabályok kidolgozása már az Igazságügyi Minisztérium Törvényhozási Osztályának feladata. Az Egység ezen felül részt vesz az igazságszolgáltatás területén a nemzetközi együttműködésben, kutatásokban.

II.2.2. Bírósági Igazgatási Egység

Az Egység fő feladata a bírósági rendszer teljesítményalapú irányítása. Ennek megfelelően évente tárgyalásokat folytatnak az egyes bíróságokkal a teljesítménycélok kitűzésével és az operatív erőforrások elosztásával kapcsolatban. E feladatból adódóan a bíróságokkal való szoros együttműködés teszi ki a tisztségviselők munkájának nagy részét. Az egység feladata továbbá az állam érdekeinek képviselése a bírói kötelezettségszegésből eredő eljárások során.

II.2.3. Jogsegélyszolgálati Egység

Az Egység feladata gondoskodni az ország területén található Jogsegélyszolgálatok teljesítményalapú irányításáról.

II.2.4. Végrehajtási Igazgatóság

Az Igazgatóság felel a Végrehajtási Bizottságok teljesítményalapú irányításáért. Gondoskodnak a bírósági adósságok, állami díjak és bírságok behajtásáról és a hitelezők felé történő folyósításáról.

---

¹⁴ SARVILINNA 595.

¹⁵ Uo. 598.

II.2.5. Képzési Osztály

Az Osztály feladata a bírósági vezetők, bírák, bírósági alkalmazottak képzésének biztosítása és részt vesznek az EU tagállamok igazságügyi képzési hálózatának munkájában.

II.2.6. Pénzügyi és Személyügyi Osztály

Feladata elsősorban a pénzügyi és személyügyi igazgatás. Feladata nemcsak a költségvetéstervezetek ellenőrzésére és a kinevezésekre terjed ki, hanem a különböző beszerzésekre és biztonsági intézkedésekre is.

II.3. Bírók kinevezése

A bírókat 2000 márciusa óta a Köztársasági elnök nevezi ki az Igazságügyi Miniszter ajánlásával, amelyet a Bírói Kinevezési Testület javasol. A Bírói Kinevezési Testület többségében az igazságszolgáltatás tagjaiból áll, azonban 3 tagot az bírói karon kívülről választanak. 1 tag az Ügyvédi Kamara által választott ügyvéd, 1 tag a Főügyész által kijelölt ügyész, valamint 1 tag az Igazságügyi Miniszter által kinevezett jogászprofesszor.

Abban az esetben, ha meghatározott időtartamra szükséges a bírók kinevezése, az a Legfelsőbb Bíróság, valamint a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság feladata.

II. Ausztria

I. Rövid összefoglaló a rendes bíróságok igazgatásáról, a közreműködő személyekről, szervezetekről

- 1. Igazságügyi Miniszter:** bírák kinevezése a szövetségi elnök által átruházott hatáskörben. A szövetségi elnök a bírói tanács (Personalrat) egyébként nem kötelező jellegű javaslata alapján nevezi ki a bírakat, ezt a kinevezési jogot ruházza át az igazságügyi miniszterre a legtöbb bírói állás esetén. A tartományi bíróságok elnökét és elnökhelyettesét, a tartományi felsőbbíróságok és a legfelső bíróság bíráinak kinevezése a szövetségi elnök feladata, ugyanakkor köti az igazságügyi miniszter javaslata. A tartományi felsőbbíróság elnöke javaslatára a miniszter nevezi ki a bírósági gyakorlatra (Gerichtspraxis) jelentkezőket.
- 2. Kerületi bíróság elnöke:** vezeti a kerületi bíróságot, gyakorolja a szolgálati felügyeleti jogot és ellátja a bírósági igazságszolgálati ügyeket. Az elsőfokú törvényszék elnöke nevezi ki a kerületi bíróság elnökét (Vorsteher des Gerichts) a törvényszék székhelyén a kerületi bírósághoz kijelölt bírók közül.
- 3. Tartományi felsőbbíróságok elnöke:** Az elnök vezeti a tartományi felsőbbíróságot, gyakorolja a szolgálati felügyeleti jogot az alsóbb fokú bíróságokon is, és ellátja azon bírósági igazságszolgálati ügyeket is, amelyek gyakorlását a törvény nem bírósági tanács hatáskörébe utal.
- 4. Osztrák Bírók Szövetsége:** A bírák érdekeinek védelmével foglalkozó országos szervezet.
- 5. Fegyelmi eljárás:** Fegyelmi bíróság 5 bíróból való tanácsban jár el, ebből az egyikük az elnök. A fegyelmi vizsgálatot egy bíró folytatja le fegyelmi biztosként, ő nem lehet ugyanabban az ügyben a fegyelmi tanács tagja.

II. Háttér információk az igazgatás lényegi, vitára okot adó elemeiről

Az igazságszolgáltatás igazgatásának csúcsán a szövetségi igazságügyi miniszter áll, irányítása alatt működik a Szövetségi Igazságügyi Minisztérium¹⁶ (Bundesministerium für Verfassung, Reformen, Deregulierung und Justiz), a legfelsőbb szintű szövetségi közigazgatási szervek egyike.

Bírói kinevezés feltétele egy négy éves bírósági gyakorlat abszolválása, és az ezt követő vizsga, Richteramtsprüfung. Ezt követően pályázhatnak a jelöltek szabad bírói állás betöltésére. A tartományi felsőbbíróság elnöke, valamint a legfelső bíróság elnöke írja ki a szabad bírói álláshelyeket. A jelentkezési határidő leteltét követően az illetékes bírói tanácsok egy javaslatot készítenek az álláshely betöltőkről, ha több pályázó is van, akkor legalább 3 főt javasolnak, ha

---

¹⁶ <https://www.justiz.gv.at/home/ministerium~61.de.html>

azonban több bírói álláshely is betöltésre vár, akkor legalább dupla annyi jelöltet állítanak, mint ahány bírói állás betöltendő.

Az igazságügyi miniszter további feladatköreihez tartozik az Igazságügyi Minisztérium elektronikai irattárának vezetése (Führung der Archive), és az interneten keresztül, ingyenesen elérhető hirdetményi adattár (Ediktsdatei) létrehozása is.

II.1. További igazgatásban résztvevő szervek, személyek

Kerületi bíróság elnöke vezeti a kerületi bíróságot, gyakorolja a szolgálati felügyeleti jogot és ellátja a bírósági igazságszolgálati ügyeket. Az elsőfokú törvényszék elnöke nevezi ki a kerületi bíróság elnökét (Vorsteher des Gerichts) a törvényszék székhelyén a kerületi bírósághoz kijelölt bírók közül.

Tartományi bíróságok, a bécsi kereskedelmi bíróság (Handelsgericht Wien), a bécsi fiatakorúak törvényszéke (Jugendgerichtshof Wien) és a bécsi munkaügyi és szociális bíróság elsőfokú törvényszéke (Gerichtshöfe erster Instanz). Ezen bíróságokon elnök, legalább egy elnökhelyettes és megfelelő számú bíró tölt be szolgálati viszonyt. A bírósági elnöke (Präsident) vezeti a nevezett bíróságokat, gyakorolja a szolgálati felügyeleti jogot és ellátja a bírósági igazságszolgálati ügyeket. A Präsident szolgálati felügyeleti joga kiterjed az alsóbb fokú kerületi bíróságokra is.

Tartományi felsőbbbíróságokon egy elnök, egy elnökhelyettes, további megfelelő számú tanácselnök és bíró tölt be szolgálati viszonyt. Az elnök vezeti a tartományi felsőbbbíróságot, gyakorolja a szolgálati felügyeleti jogot az alsóbb fokú bíróságokon is, és ellátja azon bírósági igazságszolgálati ügyeket is, amelyek gyakorlását a törvény nem bírósági tanács hatáskörébe utal.

A legfelső bíróság a polgári és büntető ügyekben eljáró legmagasabb fokú bíróság, amely a szövetségi alkotmány által jött létre. Egy elnök, kettő elnökhelyettes, további megfelelő számú tanácselnök és u. nevezett Hofräte tölt be szolgálati viszonyt. A legfelső bíróság maga egészében képezi az u. nevezett Vollversammlungot. E grémium évente jelentést készít a tevékenységéről, amelyben tapasztalata alapján javaslatokat is ad, amelyet aztán megküld az igazságügyi miniszternek, más szövetségi minisztereknek és a közigazgatási bíróságoknak is. Ezáltal jelentős jogpolitikai szerepet tölt be.

II.2. Egyéb bírói önkormányzati szervek

Osztrák Bírók Szövetsége, feladata saját érdekei képviselete a feletteseivel szemben.¹⁷

További bírói önkormányzati szerv a Bírók és ügyészek szövetségi képviselete a közszolgálati szakszervezetekben és nem utolsó sorban a bírói tanácsok (Personalrate), amelyek minden tartományi, tartományi felsőbíróságon és a legfelső bíróságon is léteznek. Tagja hivatalból az adott bíróság elnöke, elnökhelyettese valamint megfelelő számú választott bírói tagok.

II.3. Bírák előléptetése

A bírói karrier általában a kerületi, ritkább esetben a tartományi bíróságon indul. Magasabb fokú bíróságra előléptetés feltétele, hogy egy versenyztetési eljárásban kell részt vennie a bírónak, az előléptetés feltétele kizárólag az addigi bírói tevékenység, további vizsgát nem kell letenni.

II.4. Fegyelmi eljárás, bírók felelőssége

Bírák, akik vétkesen megszegik a tevékenységükből származó kötelezettségeiket, fegyelmi eljárás keretében kell felelniük. Amennyiben a vétkes kötelezettségszegés egyben bűncselekményt is megvalósít, büntető eljárás keretében felelnek. A büntető törvénykönyv speciális bűncselekményeket tartalmaz igazságügyi alkalmazottak által elkövetett bűncselekmények esetén. Ha polgári eljárásban a felek a bíró jogellenes és vétkes tevékenysége által kárt szenvednek el, a felek nem perelhetik a bírót, hanem az állammal szemben kell érvényesíteniük igényüket. Szándékosság és súlyos gondatlanság esetén az államnak megvan a lehetősége, hogy kártalanítást követeljen a bírótól.

Amennyiben a bíró a kinevezését csalással szerezte meg, fegyelmi eljárás folyamán el kell bocsátani, szolgálati viszonya megszűnik. Fegyelmi büntetést csak fegyelmi bíróság szabhat ki ítéletben, szóbeli tárgyalást követően.

Fegyelmi büntetések: megrovás, jövedelem csökkentése, áthelyezés más szolgálati helyre áttelepülési díj folyósítása nélkül, nyugállományba helyezés csökkentett végkielégítéssel, elbocsátás.

Fegyelmi bíróság 5 bíróból való tanácsban jár el, ebből az egyikük az elnök. A fegyelmi vizsgálatot egy bíró folytatja le fegyelmi biztосként, ő nem lehet u.abbban az ügyben a fegyelmi tanács tagja. A legfelső bíróság bírói tanácsa minden év elején egész évre tagjaiból egy fegyelmi

---

¹⁷ www.richtervereinigung.at

tanácsot hoz létre, és meg kell neveznie a fegyelmi tanács elnökét, helyettesét, pótagját, és a fegyelmi biztost. A fegyelmi tanács összetételét jelenteni kell az igazságügyi miniszternek. A fegyelmi tanács abszolút többséggel hozza meg döntéseit. Fegyelmi ügyek a tartományi felsőbbíróságokon folynak, illetékességi vita esetén a legfelső bíróság dönt.